

USNESENÍ

Zvláštní senát zřízený dle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl ve složení: předseda JUDr. Karel Podolka a soudci JUDr. Marie Žiškova, JUDr. Roman Fiala, JUDr. Michal Mazanec, JUDr. Pavel Pavlík a JUDr. Petr Příhoda, o návrhu Obvodního soudu pro Prahu 6 na rozhodnutí sporu o pravomoc mezi tímto soudem a Nejvyšším správním soudem, za účasti žalobce B. s. r. o., zastoupeného JUDr. Yvetou Konfrštovou, advokátkou se sídlem v Českých Budějovicích, nám. Přemysla Otakara II. č. 6, a žalovaných 1) Úřadu průmyslového vlastnictví, se sídlem v Praze, Antonína Čermáka 2a, a 2) RNDr. J. K., Csc., MBA, zastoupeného JUDr. Karlem Čermákem jr., PhD., advokátem se sídlem v Praze, Národní 32, o výmaz ochranné známky z rejstříku ochranných známek, ve věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 18 C 120/2003,

t a k t o :

I. Příslušný vydat rozhodnutí o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu průmyslového vlastnictví ze dne 30. 1. 2002, sp. zn. O-113827, ve věci výmazu kombinované ochranné známky č. ve znění „B.“ z rejstříku ochranných známek, je soud ve správním soudnictví.

II. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2003, čj. 7 A 35/2002-38, se zrušuje.

O d ů v o d n ě n í :

Dne 11. 3. 2005 byl zvláštnímu senátu pro rozhodování některých kompetenčních sporů doručen návrh Obvodního soudu pro Prahu 6 na zahájení řízení o kompetenčním sporu, který vznikl mezi tímto soudem a mezi Nejvyšším správním soudem ve věci výmazu ochranné známky „B.“, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 18 C 120/2003.

Z předložených spisů vyplynuly tyto podstatné skutečnosti:

Rozhodnutím ze dne 1. 3. 1999, sp. zn. O-113827, rozhodl Úřad průmyslového vlastnictví (v dalším textu též „Úřad“) o výmazu ochranné známky č. ve znění „B.“, jejímž majitelem je žalobce, z rejstříku ochranných známek. Žalobce napadl toto rozhodnutí rozkladem u předsedy Úřadu; ten však rozklad zamítl rozhodnutím ve výroku označeným.

Žalobce napadl rozhodnutí předsedy Úřadu dne 28. 3. 2002 žalobou ve správním soudnictví (§ 247 a násl. o. s. ř., ve znění tehdy účinném) u Vrchního soudu v Praze, kde byla věc zapsána pod sp. zn. 7 A 35/2002. Vrchní soud však

řízení do konce roku 2002 nedokončil a neskončenou věc převzal k dalšímu řízení nově zřízený Nejvyšší správní soud (§ 132 soudního řádu správního).

Nejvyšší správní soud pak – již podle právních předpisů účinných od 1. 1. 2003 – o správní žalobě věcně nerozhodl. Usnesením ze dne 16. 5. 2003, čj. 7 A 35/2002-38, žalobu odmítl s poukazem na ustanovení § 46 odst. 2 s. ř. s. K vlastním důvodům tohoto rozhodnutí viz dále; poučil současně žalobce o tom, že může do jednoho měsíce od právní moci usnesení podat v téže věci žalobu podle části páté občanského soudního řádu (ve znění účinném po datu 1. 1. 2003) k místně příslušnému okresnímu (obvodnímu) soudu.

Žalobce se tímto poučením řídil a podal u Obvodního soudu pro Prahu 6 ve zmíněné lhůtě žalobu; jako žalované označil jednak předsedu Úřadu průmyslového vlastnictví, resp. Úřad průmyslového vlastnictví, jednak RNDr. J. K., CSc., MBA. Petitem žaloby se domáhal toho, aby rozhodnutí předsedy Úřadu bylo zrušeno, návrh druhého žalovaného byl zamítnut, prvému žalovanému byla určena povinnost zapsat vymazanou ochrannou známku do rejstříku ochranných známek, a bylo vysloveno, že tato ochranná známka požívá práva přednosti od 13. 8. 1996. Současně žalobce navrhl, aby věc byla předložena zvláštnímu senátu k rozhodnutí o věcné příslušnosti soudu, který by ve věci měl rozhodnout. Prvý žalovaný se k výzvě soudu vyjádřil tak, že rozhodnutí o výmazu ochranné známky z rejstříku ochranných známek je rozhodnutím ve věci veřejnoprávní a ztotožnil se s žalobcovým návrhem na předložení věci zvláštnímu senátu.

Obvodní soud pro Prahu 6 poté podal zvláštnímu senátu dne 11. 3. 2005 v úvodu zmíněný návrh; domnívá se totiž, že ve věci nejde o spor ve smyslu § 244 odst. 1 o. s. ř., nýbrž o spor veřejnoprávní. Navrhl proto, aby zvláštní senát vyslovil, že soudem příslušným k rozhodnutí ve věci je soud ve správním soudnictví, a aby zároveň zrušil usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2003.

Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi obecným soudem a soudem ve správním soudnictví se zvláštní senát řídil následující úvahou:

Právní institut ochranné známky se vyvinul z hospodářské potřeby výrobce nebo obchodníka dosáhnout toho, aby právě jeho zboží (služby) zájemci kupovali nebo si opatřovali a aby toto zboží nebylo zaměňováno s produkcí konkurence. Opatření zboží značkou výrobce nebo obchodníka nemá ovšem smysl bez toho, že tu bude dána záruka, že někdo jiný nemůže takovou značku použít. Záruku, která by měla praktický smysl, však může poskytnout jen vrchnostenská autorita (veřejná moc). Dnešní podoba průmyslových práv se ostatně vyvinula ze středověkých panovnických nebo vrchnostenských privilegií.

Je třeba dodat, že vznik ochranné známky zajisté reflektuje (také) soukromý zájem jejího budoucího majitele, například proto, že po svém vzniku se známka může stát předmětem právního obchodu a její existence má pro jejího vlastníka hospodářský smysl, nicméně samotné udělení práva průmyslového vlastnictví nijak neztratilo svůj původní charakter veřejnoprávního privilegia, které je udělováno

výlučně veřejnou mocí a v zájmu veřejném. Tím je zájem zákazníků či konzumentů zboží a služeb a jejich ochrany před napodobováním, falšováním známek nebo jejich zneužíváním.

V dnešních podmínkách stát může stanovit podmínky, za kterých se smí uchazeč domoci kladného rozhodnutí správního úřadu. Úřad musí sice ochrannou známku zapsat do (veřejného) rejstříku (registrovat), ale musí také přihlášku zamítnout, nejsou-li splněny zákonné podmínky registrace, případně při splnění zákonných podmínek musí známku z rejstříku vymazat.

Právní vztah, který se takovým řízením a rozhodnutím řeší, vzniká mezi přihlašovatelem (nebo – při rozhodování o námitkách či v řízení o výmazu ochranné známky – mezi majitelem zaměnitelné ochranné známky) a správním úřadem. Takový vztah je vztahem mocenským (v jiné terminologii vertikálním, vrchnostenským); nejde o vztah občanskoprávní (§ 7 odst. 1 o. s. ř.), protože takové vztahy při vrchnostenském autoritativním rozhodování mezi úřadem a stranou nevznikají.

Nejvyšší správní soud poukazuje na to, že práva k ochranným známkám náleží k právům duševního vlastnictví a je třeba je považovat za práva soukromá: jsou totiž tzv. jinými majetkovými hodnotami, které jsou předmětem soukromoprávních vztahů (§ 118 odst. 1 občanského zákoníku). Posledně uvedené tvrzení jistě nelze nijak zpochybnit; soud zde však vychází z neúplného axiomu. To, že ochranná známka může být předmětem občanskoprávních vztahů, není nijak v rozporu se skutečností, že rozhodování o výmazu známky – jakožto projev výkonu státní správy v oblasti průmyslového vlastnictví – je naopak předmětem vztahu veřejnoprávního mezi majitelem zapsané známky a Úřadem.

Registrací ochranné známky (nebo jejím výmazem) se neupravují vztahy mezi fyzickými a právnickými osobami, protože nic takového předmětem řízení o registraci (výmazu) není a nemůže být. Jediný vztah, který se tu registrací upravuje, je vztah mezi tím, kdo o registraci žádá (resp. tím, kdo má známku zapsanu), a úřadem, který o registraci (výmazu) rozhoduje. Předmětem řízení je vyřešení otázky, zda jsou splněny zákonem stanovené podmínky, a zda tedy má nebo nemá vzniknout nehmotný statek (ochranná známka), resp. zda má tento status zaniknout (výmaz). Výsledkem řízení je pak vznik (registrace) známky nebo její výmaz; zda vůbec vzniknou majetkové vztahy mezi podnikateli při podnikání (a kdy a jaké), je naprosto nejisté (u některých typů známek, např. obranných nebo zásobních, lze dokonce předpokládat, že takové vztahy záměrně ani vzniknout nemají) a registrační akt se o tom nijak nevyjadřuje (a při výmazu registrované známky nijak do té doby vzniklé soukromoprávní vztahy neupravuje).

Sama registrace (či výmaz) známky tedy není soukromoprávní věcí; není rozhodné, že registrací (či výmazem) a v návaznosti na ně vznikají nebo zanikají soukromoprávní nároky. Žádná soukromá osoba, se kterou je přihlašovatel (majitel) v rovném postavení, mu nemůže registraci udělit ani mu nemůže známku vymazat.

To může učinit jenom správní úřad, který k tomu má zákonnou kompetenci, a může to udělat jen tak, že o tom vydá vrchnostenský správní akt.

Proto tedy i v přezkumném řízení soudním se žalobce nedomáhá žádného svého soukromoprávního nároku, ale jen toho, aby správní úřad o věci rozhodoval podle zákona.

Odůvodnění lze pak pro úplnost uzavřít poznámkou, že rozhodnutí předpokládaná jednotlivými zákony na ochranu průmyslového vlastnictví přesně rozlišují, která rozhodnutí ve věci přísluší činit Úřadu a která soudu (v občanském soudním řízení). Ve věci patentů jsou v pravomoci soudů např. rozhodnutí o tom, komu svědčí právo na patent, stanovení výše odměny za právo na patent, výše licenčních poplatků v případě poskytnutí nucené licence, porušení práv z patentů; ostatní rozhodnutí jsou v kompetenci Úřadu. I takovéto rozdělení – navíc za situace, kdy zákonodárce ani neupravil mechanismus, jímž by se vůbec mohlo dosáhnout zápisu ve veřejných knihách bez toho, že by soud takovou povinnost uložil Úřadu, který v řízení podle § 244 o. s. ř. není účastníkem řízení – představovalo pro zvláštní senát jen další podpůrný argument pro toto usnesení.

Z vyložených důvodů proto zvláštní senát vyslovil podle § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb., že rozhodovat o žalobě proti rozhodnutí Úřadu o výmazu kombinované ochranné známky z rejstříku ochranných známek náleží soudu ve správním soudnictví.

Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 téhož zákona zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení Nejvyššího správního soudu, které odporuje výroku, jímž byla kompetence určena, a odstranil tak překážku věci rozhodnuté.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy Nejvyšší správní soud pokračovat v původním řízení o podané správní žalobě.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. ledna 2006

JUDr. Karel Podolka
předseda zvláštního
senátu